

Participació de la SCL a la BioBlitz BCN-2011

The SCL participates in the BioBlitz BCN-2011

Jordi Dantart¹ & Jordi Jubany²

¹Museu de Ciències Naturals de Barcelona. Plaça Leonardo da Vinci, 4-5; E-08019 Barcelona
jdantart@xtec.cat

²Sant Martí, 1, 1r; E-08470 Sant Celoni (Barcelona)
j.jubany@fontanillas.com

Key words: Lepidoptera, check list, BioBlitz, Barcelona, Catalonia

La idea de les BioBlitz té l'origen en un esdeveniment celebrat el 1996 a Washington, als Estats Units, i que des de llavors s'ha anat popularitzant a moltes ciutats arreu del món (Betts *et al.* 2011). Es tracta d'una activitat que dura 24 hores i en què el gran públic i els especialistes coincideixen i treballen conjuntament per mirar d'elaborar un cens d'éssers vius (animals, fongs, líquens, plantes, etc.) tan complet com sigui possible, en una localitat preestablerta i molt sovint situada en un context urbà (National Geographic 2012). Al web es poden trobar nombroses pàgines dedicades a aquestes celebracions que permeten fer-se una idea de la freqüència, importància i globalització d'aquest tipus d'esdeveniments.

Els objectius que persegueix una BioBlitz consisteixen, bàsicament, en: a) descobrir, censar i situar en el mapa les espècies vives de la localitat triada i aprendre'n coses; b) propiciar l'oportunitat que el públic assistent i els especialistes facin un treball de camp en equip; c) afavorir els censos de biodiversitat i la recollida sistemàtica de dades que serveixen per incrementar les bases de dades d'aquella localitat; i e) divulgar el concepte de biodiversitat i la importància de conservar-la (National Geographic 2012). Les BioBlitz tenen, per tant, un component científic i, alhora, un altre de divulgador, i permeten que el gran públic amplii els seus coneixements sobre diferents grups d'éssers vius i que l'investigador tingui l'oportunitat de difondre la seva recerca i els seus coneixements entre el públic en general (Betts *et al.* 2011).

L'any 2010, Barcelona es va sumar a la llarga llista de ciutats que compten amb una BioBlitz entre les seves activitats, coincidint amb l'Any Internacional de la Diversitat Biològica (BioBlitzBCN 2010). La iniciativa va ser promoguda conjuntament per l'Àrea de Medi Ambient de l'Ajuntament de Barcelona i la Universitat de Barcelona, i va rebre el suport logístic de la Fàbrica del Sol (Ajuntament de Barcelona 2012). La primera edició es va celebrar el cap de setmana del 12-13 de juny de 2010 en tres punts de la ciutat: el parc de la Ciutadella, la seu de la Universitat Central i el parc del Laberint d'Horta. Hi van participar molts investigadors de la Universitat de Barcelona, del Mu-

Fig. 1 El sot de la Masia, on es va emplaçar el «camp base» durant la BioBlitzBCN-2011, al Jardí Botànic Històric de Motjuïc [Foto: J. Dantart].

seu de Ciències Naturals i d'altres entitats públiques o privades, i l'assistència de públic va ser nombrosa, sobretot al parc de la Ciutadella, on l'activitat va coincidir amb els actes de la Festa de la Ciència 2010. La SCL, tot i haver estat convidada a col·laborar-hi, no ho va poder fer pel poc temps que hi havia entre l'avis i l'acte.

L'any 2011, del divendres 7 al diumenge 9 d'octubre, es va tornar a convocar una BioBlitz (BioBlitzBCN 2011), aquest cop a la muntanya de Montjuïc. Les activitats organitzades van tenir lloc a les instal·lacions del Jardí Botànic, tant al nou com a l'històric, i el centre operatiu es va situar al sot de la Masia del Jardí Botànic Històric (fig 1). L'organització va anar a càrrec de les mateixes institucions, amb la col·laboració de l'Institut Botànic. En aquesta ocasió, la SCL es va sumar a les entitats col·laboradores i hi van assistir nombrosos especialistes en els diferents grups biològics considerats: algues, fongs, líquens, molses, plantes vasculares, anèhids, mol·luscs, artròpodes (aràcnids, crustacis, miriàpodes i molts grups d'hexàpodes, inclosos els lepidòpters), peixos, amfibis, rèptils, aus i mamífers. L'organització es va basar en l'oferta d'uns itineraris guiats pels diferents especialistes, el divendres i el dissabte, i en una cloenda en què s'havia de fer balanç de l'activitat, el diumenge al matí. El públic assistent podia escollir entre els diferents itineraris, el que li resultava més atractiu o bé fer recerca pel seu compte i aportar les mostres recollides al centre logístic del sot de la Masia, on s'havien de determinar. Les activitats del divendres anaven dirigides a les escoles, i les del dissabte, al públic en general.

Per part de la SCL, des que es va rebre la proposta de col·laborar-hi, es va tenir molt clar que s'hi havia de participar, per pròpia convicció i perquè així ho estipulen els es-

Taula 1 Espècies censades durant la BioBlitzBCN-2011 al Jardí Botànic de Montjuïc. Les observacions del dia 8.X.2011 es van fer al Jardí Botànic Històric; les del dia 9.X.2011, al nou Jardí Botànic. S'indica el nombre d'exemplars adults comptats o els ous i/o larves observats (**O**, ou/s; **L**, larva/es).

Família / espècie	8.X.2011	9.X.2011
Crambidae		
<i>Duponchelia fovealis</i>	3	—
<i>Pleuroptya ruralis</i>	3	—
<i>Palpita vitrealis</i>	2	—
Geometridae		
<i>Timandra comae</i>	1 (M. Goula obs. pers.)	—
<i>Idaea biselata</i>	1	—
<i>Idaea eugeniata</i>	1	—
Sphingidae		
<i>Macroglossum stellatarum</i>	2	—
Papilionidae		
<i>Papilio machaon</i>	1O 15L	1
Pieridae		
<i>Pieris brassicae</i>	1, 70-80O	1
<i>Pieris rapae</i>	3, 5O	2
Lycaenidae		
<i>Leptotes pirithous</i>	20-30	4
<i>Polyommatus icarus</i>	—	1
Nymphalidae		
<i>Vanessa atalanta</i>	—	1 (M. Goula obs. pers.)
<i>Charaxes jasius</i>	—	1 (M. Goula obs. pers.)
<i>Pararge aegeria</i>	2	—
Drepanidae		
<i>Watsonalla uncinula</i>	1	—
Noctuidae (sensu lato)		
<i>Nodaria nodosalis</i>	3	—
<i>Pechipogo plumigeralis</i>	1	—
<i>Hypena lividalis</i>	1	—
<i>Autographa gamma</i>	1	—
<i>Spodoptera exigua</i>	20	—
<i>Spodoptera ciliium</i>	2	—
<i>Mythimna putrescens</i>	-	1
<i>Noctua pronuba</i>	3	—
<i>Noctua comes</i>	2	—
<i>Noctua janthina</i>	1	—
<i>Agrotis ipsilon</i>	1	—
<i>Agrotis trux</i>	1	—

Taula 2 Observacions sobre biologia fetes durant la BioBlitzBCN-2011 al Jardí Botànic Històric de Montjuïc.

Família / espècie	Observació
Papilionidae <i>Papilio machaon</i>	1 ou i 15 larves de diferents edats sobre <i>Foeniculum vulgare</i>
Pieridae <i>Pieris brassicae</i> <i>Pieris rapae</i>	1 posta sobre <i>Brassica</i> sp.; 1 posta sobre <i>Tropaeolum majus</i> 5 ous sobre <i>Brassica</i> sp.

Fig. 2 Els assistents a l'activitat nocturna van tenir ocasió de revisar les trampes de llum (a) i determinar els exemplars atrets per la llum (b) [Fotos: Arxiu BioBlitzBCN].

tatuts de la societat. La col·laboració va consistir a guiar un grup de persones el dissabte a la tarda, de 16.00 a 17.30 hores, per fer un cens de papallones diürnes, i un altre grup a la nit, de 20.00 a 22.00 hores, per censar les nocturnes. Totes dues activitats van tenir lloc al Jardí Botànic Històric. A la tarda es van recórrer els camins del jardí i es van poder observar tant ous com erugues i adults d'algunes espècies. A la nit es van instal·lar

tres trampes de tipus Heath, que es van buidar al final de l'activitat en presència dels assistents (fig. 2).

Tot i que, *a priori*, en un jardí no es pot esperar trobar una gran riquesa de papallones, tampoc cal pensar que no se'n pugui veure cap. Així, les dues activitats fetes i una visita ràpida el diumenge al matí al nou Jardí Botànic, amb motiu de la celebració de l'acte de cloenda, van permetre elaborar un cens de 28 espècies, que representen 9 famílies de lepidòpters (taula 1). A més, també es van poder fer interessants observacions sobre la biologia d'algunes espècies, particularment a l'hort urbà que mantenen els Amics del Jardí Botànic al sot de la Masia. En aquest petit hort, amb una bona representació d'espècies cultivades, es van trobar ous i/o larves d'algunes espècies que es recullen a la taula 2.

La SCI vol agrair als organitzadors el fet d'haver pensat en la nostra entitat i les facilitats donades en tot moment per poder dur a terme les nostres activitats. També cal donar les gràcies a Marta Goula per les dades proporcionades.

Referències bibliogràfiques

- Ajuntament de Barcelona 2012. *La Fàbrica del Sol*. <http://www.mcrit.com/crbs/> (Data de Consulta: 15.IX.2012).
- Betts, C., Sjerps-Jones, H. & Baker, N. 2011. BioBlitz: a tool for the promotion of entomological science. *Antenna*, 35(3): 102-106.
- BioBlitzBCN 2010. *BioBlitzBCN2010*. <http://bioblitzbcn2010.blogspot.com.es/> (Data de Consulta: 15.IX.2012).
- BioBlitzBCN 2011. *BioBlitzBCN2011*. <http://bioblitzbcn2011.blogspot.com.es/> (Data de Consulta: 15.IX.2012).
- National Geographic 2012. *BioBlitz*. <http://www.nationalgeographic.com/explorers/projects/bioblitz/> (Data de consulta: 15.IX.2012).

Data de recepció: 30 de setembre de 2012

Data d'acceptació: 15 d'octubre de 2012